

ת"פ 62584/07/14 - מדינת ישראל נגד מירבי בכור

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 62584-07-14 מדינת ישראל נ' בכור

לפני כבוד השופט שאול אבינור
המאשימה: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל פינקלשטיין
נגד
הנאשם: מירבי בכור
ע"י ב"כ עוה"ד ירון חיים ובוועז ראובן

גזר דין

- א. רקע כללי:**
- בתקופה הרלוואנטית לכתב האישום, החל מחודש ינואר 2011 ועד לחודש מרץ 2013, היה הנאשם עוסק ורשום כעוסק מורשה בהתאם להוראות חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן - חוק מע"מ). כל זאת בעסק בשם "מעבדות כימיגל בכור", באזור התעשייה חולון, שעיסוקו בייצור ושיווק כימיקלים ומוצרי ניקוי (להלן - העסק).
 - הנאשם הואשם, בכתב האישום, בשלושה אישומים, שעניינם בסדרת מעשי עבירה לפי הוראות חוק מע"מ, כלהלן:
באישום הראשון - בזיוף חשבוניות ואי-דיווח על חשבוניות.
באישום השני - בהוצאת חשבוניות פיקטיביות.
באישום השלישי - בדרישת תשומות בהיעדר מסמכים.
 - לאחר שמיעת ראיות הורשע הנאשם בעבירות שבהן הואשם באישום הראשון ובאישום השני. הנאשם זוכה מהעבירות שבהן הואשם באישום השלישי, וזאת מפאת קיומו של ספק סביר לעניין הוכחת היסוד הנפשי בהקשר לעבירות אלה.
 - הנאשם הורשע אפוא כלהלן:
- באישום הראשון** - הורשע הנאשם בכך שבתקופה שבין חודש ינואר 2011 לבין חודש יוני 2012 ביצע עסקאות בעסק והוציא בגינן לפחות 94 חשבוניות מס, בסך כולל של 1,863,078 ₪. בהעתק החשבוניות שנשאר בידיו שינה הנאשם את פרטי הלקוח והקטין את סכום העסקה אותה ביצע, כך שסכום החשבוניות הכולל הופחת לסך של 25,237 ₪. בדיווחיו התקופתיים למנהל מע"מ דיווח הנאשם, בכזב, את סכום החשבוניות המזויפות, והתחמק מתשלום מס בסך כולל של 284,746 ₪.

כמו כן, באותה התקופה הוציא הנאשם עוד 483 חשבוניות בגין עסקאות בסך כולל של 15,189,281 ₪, ולא שילם את המס הגלום בהן **בסך כולל של 2,438,734 ₪**.

באישום השני - הורשע הנאשם בכך שבתקופה שבין חודש יולי 2012 לבין חודש מרץ 2013 הוציא 33 חשבוניות פיקטיביות, אותן מסר למר זאב מרקוס אשר ניכה את מס התשומות הגלום בהן במסגרת עסקו (בשם "היסודי"). החשבוניות הפיקטיביות שהוצאו הן בסך כולל של 2,642,874 ₪, והמס הגלום בהן **בסך כולל של 432,606 ₪**.

5. בגין שני האישומים הנ"ל הורשע הנאשם בעבירות שבהן הואשם - בהתאם לחלופות הרלוואנטיות של סעיף 117(ב) לחוק מע"מ, שעניינו בעבירות שנעברו "**במטרה להתחמק או להשתמש מתשלום מס**" - והכל כמפורט בהכרעת הדין. באישום הראשון הורשע הנאשם, בנוסף, בעבירה בגין נסיבות מחמירות, לפי הוראות סעיף 117(ב2) לחוק מע"מ.

6. השתלשלות ההליכים המשפטיים תוארה בהרחבה בהכרעת הדין ואין צורך לחזור על הדברים כאן. עם זאת יש לציין, כי שמיעת הראיות התמשכה מאוד בשל טענות הנאשם לאי-כשירות נפשית, שהועלו רק לאחר תום פרשת התביעה. בעקבות הגשת תעודות רפואיות מטעם ההגנה נבדק הנאשם אצל הפסיכיאטר המחוזי והתקבלו בעניינו שלוש חוות דעת, שבהן נשללו טענותיו. לפיכך ועל רקע זה העיד הנאשם בבית המשפט, בסופו של דבר, רק בחלוף כשנה וחצי מתום פרשת התביעה.

7. עוד יש לציין, כי בבדיקות - שנערכו כאמור מטעם הפסיכיאטר המחוזי - עלה חשד ממשי להתחזות מצד הנאשם, ומכל מקום נקבע כי לא נמצאה תמיכה לטענה שמצבו פוגם בכשירותו הדיונית, או שהנאשם סובל מהפרעה נפשית אפקטיבית מזוירית, או ממצב פסיכוטי. עם זאת הוסף, כי יש להניח שהנאשם אמנם סובל מחרדה שמקורה בגורמי דחק מציאותיים, ועל כן הומלץ כי ככל שייגזר על הנאשם עונש מאסר הוא ישהה בתנאי השגחה בשל חשש לפגיעה עצמית (להשתלשלות העניינים ותוכן חוות הדעת שהתקבלו, ר' בפסקה 11 להכרעת הדין ואילך, וכן בפסקה 128).

ב. עיקר הראיות לקביעת העונש:

8. ב"כ המאשימה הגיש, כראייה לקביעת העונש, את גיליון ההרשעות הקודמות של הנאשם (סומן ע/1). כעולה מגיליון זה לנאשם, ילידת 01.01.1962 (כמעט בן 58 שנים כיום), שתי הרשעות קודמות, הגם שישנות למדי. הרשעה אחת היא מיום 24.02.08, בגין עבירות של איומים ותקיפת שוטר, והרשעה נוספת היא בגין עבירה של אי הגשת דו"ח במועד, לפי הוראות סעיף 117(א)(6) לחוק מע"מ, מיום 02.07.1998.

9. ב"כ הנאשם הגיש חוות דעת רפואית, מיום 02.04.19, שנערכה על-ידי פרופסור מוטי רביד. מחוות הדעת עולה כי היא נערכה לצורך בחינת כושר עבודתו בהתאם לתקנות המוסד לביטוח לאומי. בחוות הדעת קיימת התייחסות לבעיות רפואיות רבות מהן סובל הנאשם, לרבות טענת הנאשם כי בשנת 2017 עבר משבר נפשי-פסיכוטי קשה ביותר. לפי קביעת המומחה, "**אין ספק**" כי הנאשם נעדר כושר עבודה בשיעור של 100%, לצמיתות.

ג. עיקר טיעוני הצדדים לעונש:

10. ב"כ המאשימה עמד, בטיעונו לעונש, על פרטי המעשים וחומרת העבירות שבהן הורשע הנאשם,

והדגיש את הנזק שנגרם כתולדה מהן לקופה הציבורית בסכום מצטבר של 3.15 מיליון ₪ בקירוב; כאשר עד היום הנאשם לא תיקן, ולו במעט, את מחדליו. עוד עמד ב"כ המאשימה על השתלשלות ההליכים בתיק זה, ובמיוחד על הדחיות הרבות שנגרמו עקב טענות הנאשם לאי-כשירות נפשית, טענות אשר בסופו של דבר הופרכו, לרבות בשל חשד להתחזות מצד הנאשם.

11. ב"כ המאשימה הדגיש כי בפרשה זו לא מדובר בפעולה חד פעמית, שניתן לקבל טענה כי נעשתה בשוגג, אלא בפעולות מתוכננות, חוזרות ונשנות, שבוצעו לאורך תקופה ממושכת בת למעלה משנתיים ימים במטרה לצמצם את תשלומי המס של העסק. לשיטת ב"כ המאשימה, מדובר בעבירות המצדיקות ענישה חמורה ביותר, בפרט כאשר הנאשם לא נטל אחריות על מעשיו ואף ניסה לגלגל את האחריות להם, תחילה לכיוון של עובדו, מר מישל שמואלי, ובהמשך גם למצבו הבריאותי, תוך שניסה לנצלו על מנת למשוך את ההליכים המשפטיים ואולי אף להפסיקם.

12. ב"כ המאשימה הוסיף וטען שהנאשם פגע לא רק במדינה ובקופתה, אלא גם בציבור כולו, שהוא הקורבן השקט של עבירות מס בשל הפגיעה אשר נגרמת לכל אלה שנזקקים לשירותים אותם מספקת המדינה מכספי משלמי המיסים. בנוסף, מעשיו של הנאשם פגעו בעיקרון שוויון הנשיאה בנטל המס ובאמון שהמדינה נותנת בדיווחי המס. בהקשר זה הדגיש ב"כ המאשימה, במיוחד, את העבירות מושא האישום השני, שעניינן בהוצאת חשבוניות פיקטיביות; העבירות החמורות ביותר בתחום המע"מ, שהן בבחינת "מכת מדינה", ואשר לגביהן יש חשיבות מיוחדת לשיקולי ההרתעה.

13. על רקע כל אלה עתר ב"כ המאשימה לקביעת מתחם ענישה מחמיר, שבין 35 חודשי מאסר בפועל לבין 50 חודשי מאסר בפועל. בסיכומו של דבר עתר ב"כ המאשימה להטלת מאסר בפועל ממושך, מאסר מותנה, וכן קנס כספי גבוה - כיאה למהות הכלכלית של העבירות - במתחם שבין 400,000 ₪ לבין 700,000 ₪.

14. ב"כ הנאשם, מצידו, עתר שבית המשפט ינקוט במקרה דנא במידת הרחמים. הנאשם העומד לדין כיום אינו אותו אדם שביצע את העבירות, כאשר בשנים שחלפו מאז סבל הנאשם רבות, הן מבעיות רפואיות שונות (סוכרת קשה ודלקת כרונית בלבלב) והן מבעיות נפשיות. בנוסף, הנאשם תיקן את דרכיו וכיפר על מעשיו, וכיום הוא אדם נורמטיבי, התורם לקהילה ולסביבה ומעוניין לסיים פרק זה בחייו. ב"כ הנאשם הדגיש עוד, כי עברו הפלילי של הנאשם הוא ישן מאוד ובלתי רלוואנטי לעבירות שבביצוען הורשע בהכרעת הדין. עוד ביקש לזקוף לזכות הנאשם את זיכוי, במסגרת הכרעת הדין, מביצוע העבירות מושא האישום השלישי.

15. ב"כ הנאשם הדגיש גם את מצבו המשפחתי של הנאשם, אב לחמישה ילדים ששניים מהם קטנים מאוד וסמוכים על שולחנו, כאשר בנסיבות אלה הטלת עונש של מאסר בפועל עליו תפגע קשות לא רק בנאשם אלא גם במשפחתו. עוד עמד ב"כ הנאשם על נסיבותיו האישיות של מרשו, שגדל במשפחה מרובת-ילדים ובתנאי מצוקה כלכלית. בכיתה ט' נאלץ הנאשם לצאת לעבוד כדי לסייע בפרנסת משפחתו. הנאשם שירת בצבא כלוחם ואף - לפי טענתו - נפצע, הגם שלא פנה למוסדות הצבא בבקשה לפיצויים.

16. עוד הדגיש ב"כ הנאשם את חלוף הזמן הרב מאז ביצוע העבירות, שביצוען הסתיים בשנת 2013, במיוחד נוכח השינויים שחלו בחייו של הנאשם מאז. לשיטת ב"כ הנאשם, בנסיבות אלה ראוי לבכר בעניינו של מרשו את דרך השיקום ולגזור ענישה של מאסר בפועל, שהנאשם יוכל לשאתה בדרך של

עבודות שירות.

17. לבסוף הנאשם, בדברו האחרון לעונש, הרחיב בתיאור הקשיים אותם הוא חווה במישור הבריאותי, לרבות בשל מחלת הסוכרת שבעטיה הוא נזקק להזרקת אינסולין יומיומית, וכן התרופות הנוספות שהוא נדרש ליטול הן בשל מחלות נוספות והן בשל מצבו הנפשי. הנאשם הדגיש כי תמיד פעל לפי הדין, ובנדיבות כלפי עובדיו, ולא נגע בכספים שלא שייכים לו. הנאשם שב וגלגל אחריות לכיוונו של מישל, תוך שטען כי בשל מצבו הרפואי מסר את המושכות בעסק למישל. כנראה בשים לב לקביעות בהכרעת הדין, הדוחות את טענותיו בהקשר למישל, הוסיף הנאשם: "**כמובן שמבחינה חוקית אני מודה שאני האחראי על כל המעשים שקרו, מבחינה חוקית**" (עמ' 130 שורה 7 ואילך), אך חזר וטען כי לא גנב מאומה. עוד עתר הנאשם לרחמי בית המשפט, עליו ועל ילדו הקטן, תוך שפרץ בבכי.

ד. קביעת מתחם העונש ההולם:

18. בעת גזירת עונשו של נאשם על בית המשפט לקבוע, תחילה, את מתחם העונש ההולם לכל אירוע עברייני שבגיניו הורשע הנאשם, ולאחר מכן לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם; והכל כאמור בהוראות סעיף 40ג יחד עם סעיף 40ג לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין). ב"כ המאשימה טען בפרשה דנא לאירוע מתמשך אחד ובנסיבות העניין אין להחמיר עם הנאשם מעבר לכך. אשר ל"אירוע" אחד זה, קביעת מתחם העונש ההולם תיעשה, בהתאם להוראות חוק העונשין, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

19. בהקשר לעבירות מס חזרה הפסיקה וקבעה כי מדובר בעבירות חמורות, שביצוען פוגע בערכים חברתיים חשובים, ובהם ההגנה על הקופה הציבורית שבאוצר המדינה, ההגנה על שוויון הנשיאה בנטל המס וההגנה על מהימנות הדיווחים לרשויות המס. הפסיקה אף חזרה והטעימה, כי אין לראות בעבירות מס משום עבירות רגולטוריות, שכן משמעותן המעשית היא גזל של כספי הציבור. בנוסף, כאשר מדובר בעבירות מס הכוללות יסוד של מרמה, כבענייננו, מידת הפגיעה בערכים החברתיים האמורים היא חמורה אף יותר, ולכן הענישה בגין ביצוען צריך שתכלול רכיב של מאסר בפועל ממשי, מאחורי סורג ובריח. זאת, במיוחד במקרים שבהם מדובר בעבירות שבוצעו באופן שיטתי, לאורך זמן ובהיקפים כספיים ניכר.

20. בפרשה דנא חזר הנאשם וטען כי העבירות בוצעו על רקע התמוטטות בריאותית וכלכלית. הגם שנסיבות כאלה הן מטיבן נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות, ועל כן מיקומן הוא במסגרת שיקולי גזירת העונש בתוך מתחם העונש ההולם - להבדיל מקביעת המתחם עצמו - באופן עקרוני אין לשלול את האפשרות שנסיבות אישיות או נפשיות עשויות להשליך על שאלת אשמו של הנאשם, בגדרי הסיבות שהביאו אותו לביצוע העבירה (כאמור בהוראות סעיף 40ט(א)(5) לחוק העונשין).

21. עם זאת, בהקשר לעבירות מס יש להזכיר כי מדובר בעבירות שלא אחת מבוצעות על-ידי בני אדם נורמטיביים מן היישוב, בעלי משפחות, אשר נקלעו למצוקה כלכלית קשה בעטיים של משברים חמורים, בין במישור הבריאותי, בין במישור הכלכלי ובין במישור החיים האישיים. ואולם, אך מובן הוא כי מצוקה אישית - יהא אשר יהא רקעה, ותהא אשר תהא חומרתה - אינה בבחינת היתר לבצע עבירות מס, כביכול לצורך התמודדות עם הקשיים הכלכליים שנגרמו בעטיה של אותה מצוקה. לכן, כאשר מדובר

בעבירות מס אין מקום - בהיעדר נסיבות חריגות ויוצאות דופן, שאינן מתקיימות בענייננו - לקבל טענה לאשמה מופחתת בשל נסיבות אישיות או כלכליות.

22. לעניין מדיניות הענישה הנהוגה הפנה ב"כ המאשימה לרע"פ 6640/14 **פלוני נ' מדינת ישראל** (13.10.14), הדומה לענייננו מבחינת סכום המס שהושמט, שבו נקבע כי מדיניות הענישה הנהוגה בכגון דא היא בין שנתיים לחמש שנות מאסר, כאשר על המבקש דשם הושתו 40 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית שכללה קנס בסך של 300,000 ₪. עם זאת, שם דובר בנסיבות חמורות מבענייננו, שכן שם כל העבירות עסקו בחשבוניות פיקטיביות בעוד שבענייננו עיקר סכום המס הושמט בדרך של אי דיווח על חשבוניות (ר' גם בפסקי הדין של השלום והמחוזי באתה פרשה). ניתן גם להפנות, מתוך ים הפסיקה בעבירות מס, לע"פ (מחוזי ב"ש) 4367-09-16 **חברת פרופיל אבטחה ואחזקה בע"מ נ' מדינת ישראל** (18.01.17) שבו, בנסיבות קלות במידה מסוימת מבענייננו, נקבע מתחם עונש הולם שבין 20 חודשי מאסר בפועל לבין 40 חודשי מאסר בפועל, וכן לעפ"ג (מחוזי י-ם) 64777-06-18 **גרדאת נ' מדינת ישראל** (27.01.19).

23. בהתחשב בכל הנסיבות האמורות - לרבות היקף העבירות, 3.15 מיליון ₪ (מס), מחד גיסא, וטיב העבירות שבביצוען הורשע הנאשם, מאידך גיסא - אני קובע את מתחם העונש ההולם, במקרה זה, בין 21 חודשי מאסר בפועל לבין 36 חודשי מאסר בפועל.

ה. גזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם:

24. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם זה, תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות.

25. אשר לנאשם שלפניי, השיקולים הרלוואנטיים לגזירת עונשו הם כלהלן:

עברו הפלילי של הנאשם - לנאשם שתי הרשעות קודמות. עם זאת, מדובר בהרשעות ישנות מאוד, שאין להן משקל של ממש לענייננו.

הפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו - הטלת עונש של מאסר בפועל תפגע הן בנאשם והן במשפחתו, במיוחד בהתחשב בכך שכיום הנאשם נשוי בשנית ואב לשני ילדים קטנים. יש לזקוף נסיבות אלה, אפוא, לקולת העונש.

הודאה ונטילת אחריות - הנאשם כפר בעובדות כתב האישום ועמד על ניהול הליך שמיעת ראיות מלא, שכלל חקירות נגדיות מקיפות וממצות של העדים, לרבות מחוץ לכותלי בית המשפט.

זוהי כמובן זכותו הבסיסית של הנאשם לעמוד על ניהול משפטו במלואו ופשיטא כי אין לזקוף זאת לחובתו (ור' גם בהוראות סעיף 40א(6) סיפא לחוק העונשין), מה גם שהנאשם זוכה מהאישום השלישי. עם זאת, בנסיבות אלה אין הנאשם זכאי להקלה הניתנת למי שמודה ונוטל אחריות על מעשיו.

נתוניו האישיים של הנאשם ונסיבות חייו - הנאשם, כאמור, בן 58 שנים כיום. הנאשם סובל ממחלות שונות, לרבות סוכרת המחייבת טיפול יומיומי. בנוסף, במישור הנפשי טענות הנאשם לאי-כשירות נדחו, אך לא נשללה טענתו שלפיה הוא סובל מחרדות.

בנתונים אלה יש להתחשב לכף קולה, בפרט נוכח העובדה שבעטיים נשיאת עונש המאסר בפועל תהא קשה לנאשם בהשוואה לאחרים, הבריאים ממנו.

עמוד 5

מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירות ולפיצוי על הנזק שנגרם בעטיין - הנאשם לא עשה מאומה לתיקון תוצאות מעשיו ולא הסיר מחדליו.

חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה - מאז ביצוע העבירות חלפו כבר שנים ארוכות ומדובר, כמובן, בשיקול לקולה. עם זאת, כאמור, חלק משמעותי מחלוף הזמן נגרם בשל התנהלות הנאשם במהלך המשפט (ר' בפסקאות 6-7 דלעיל) ובהקשר זה אין לו להלין אלא על עצמו.

26. מכלול הנסיבות והשיקולים שפורטו לעיל מלמד כי במקרה זה נסיבות הקולה עולות במשקלן, במידה מסוימת, על נסיבות החומרה, באופן שיש לגזור את עונשו של הנאשם במסגרת המחצית התחתונה של מתחם העונש ההולם ובאופן ספציפי לתקופה של 24 חודשי מאסר בפועל.

27. לבסוף, נוכח העובדה שעסקינן בעבירות פיסקליות, יש להטיל גם ענישה כספית. בהקשר זה ניתן למצוא בפסיקה מנעד ענישה גדול, כאשר בצד מקרים בהם הושתו קנסות גבוהים (בשיעור של מאות אלפי ₪), לעיתים הוטלו גם קנסות מתונים. בנוסף, בהקשר זה חלות הוראות סעיף 40ח לחוק העונשין, המחייבות התחשבות במצבו הכלכלי של הנאשם בעת השתתת קנסות. בענייננו, מצבו של הכלכלי של הנאשם הוא בכי-רע. עסקו התמוטט ונוכח מצבו הרפואי הוא מתקשה לפרנס את עצמו ואת משפחתו. בנוסף, השתתת העונש של מאסר בפועל לתקופה משמעותית על הנאשם אף היא תהא בעלת השלכות כלכליות, ויש להתחשב בנתונים אלה בעת קביעת שיעור הקנס.

ו. סוף דבר:

28. אשר על כן - ובהתחשב בשיקולים לכף חומרה ולכף קולה, אשר פורטו לעיל - אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

(א) 24 חודשי מאסר בפועל.

על הנאשם להתייצב לנשיאת עונשו בבית המעצר ניצן, או במקום אחר שייקבע שירות בתי הסוהר, ביום 12.01.20 עד השעה 10:00.

ב"כ הנאשם יתאם את הכניסה למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336, על מנת להבטיח עריכת "מיון מוקדם" לנאשם אשר יקל על קליטתו בבית הסוהר.

תשומת לב שלטונות שירות בתי הסוהר להמלצת הפסיכיאטר המחוזי, בחוות הדעת המשלימה מיום 14.01.18 (בעמ' 9), כי הנאשם ישהה בתנאי השגחה בשל חשש לפגיעה עצמית.

(ב) מאסר על תנאי למשך 8 חודשים, אותו לא יישא הנאשם אלא אם כן יעבור, תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר, עבירה מהעבירות שבהן הורשע.

(ג) קנס בסך של 40,000 ₪, או חודשיים מאסר תמורתו.

הקנס ישולם ב-20 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, החל מיום 01.03.20 ובכל אחד בחודש שלאחריו. היה והנאשם לא ישלם את אחד התשלומים במועד תועמד כל יתרת הקנס לפירעון מידי.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ח כסלו תש"פ, 16 דצמבר 2019, במעמד הצדדים.